

GORENJE

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Po volitvah na Gorenjskem.

I.

Upamo, da so se sedaj duhovi že toliko pomirili, da lahko izpregovorimo par besedi o volitvah za deželni zbor v mestni skupini na Gorenjskem sploh po znanem receptu: dokazi jasni, dobri prijatelji.

«Slovenska ljudska stranka» na Kranjskem bila si je vsled svojega večletnega doslednega delovanja v političnem oziru skoraj gotova zmage na celi črti v kmetijskih občinah. Da pa niso bila sredstva, ki se jih je ta stranka ravno pri tej volitvi posluževala, povsem zakoržela — o tem bi se dalo pisati mnogo, mnogo. Da je bilo glavno sredstvo pri tej agitaciji zloraba vere — je umevno. Dokazov bi lahko navedli na stotine.

In ta uspeh, ki ga je ljubljanski osrednji volilni odbor «Slovenske ljudske stranke» imel že davno kakor nekaj gotovega, je naravnost opijanal gotove «politične taktikarje» in izdali so parolo, nekaj mestnih mandatov moramo dobiti v svojo pest, veljaj kar hoče. Zasnji čas je, kajti sedaj — ali pa nikdar več ne. Razni pojavi v vodstvu «Slovenske ljudske stranke», kakor tudi obča nezadovoljnost med volilci «Slovenske ljudske stranke» — to vse je vplivalo tako na «politične taktikarje», da so poskusili zadnje sredstvo — da obdrže vsaj sedaj še za nekaj let moč v roki, da zdrobe zavednost meščanskih volilcev. A ravno ves manever, ki so ga napravili ti «politični taktikarji» za mestne volitve, je jasno pokazal, da so bili ti «politični taktikarji» slabi politični voditelji, kajti vzgojeni so ti voditelji prav enostransko in slabo, ker mislijo, da so mestni volilci čisto enaki volilcem kmetijskih občin in šli so na delo po znanem geslu:

Postavimo jim kandidate in volili jih bodo.

In čez noč so zrastle ti kandidatje na slovenskem političnem polju, oziroma na papirju «Slovenca» pod firmo «neodvisni kandidati». Edino izjemo sta delala ljubljanska dva «neodvisna kandidata», ker ima stranka, ki ji pripada eden teh kandidatov lastno glasilo — oglasila sta ta dva kandidata svojo željo tudi v tem glasilu.

«Neodvisnost» je sicer lepa lastnost, a mora biti v resnici neodvisna, a ne samo krinka, kjer se skrivati kar dve čudni cvetki, želja po lastnem dobičku in želja uničiti svojega političnega nasprotnika.

Na Gorenjskem v mestnih skupinah se je ta manever docela ponesrečil, akoravno so bili resnični povzročitelji teh dveh kandidatov popolnoma uverjeni, da zmagajo, če ne v obeh skupinah, vsaj v eni, to je v radovljjski-tržiški-kamniški skupini. V tem nas potrjuje dejstvo, da se je mnogo stav napravilo na prej imenovano kandidaturo.

«Slovenska ljudska stranka» je dolgo, dolgo iskala kandidata, ki bi hotel nesti svojo kožo v mestni skupini Radovljica, Tržič, Kamnik v politični ogenj zanjo. Slednjič se je iztuhala v politično brihtnih glavah tropesne deteljice Piber in kompanija. Ta trojica bohinjskih bogov si je v svoji bohinjski omejenosti mislila, da so volilci mestne skupine Radovljica-Tržič-Kamnik takih lepih lastnosti, kakor so bohinjski. Menda je upala ta trojica, da bodo volilci te mestne skupine kar kličali, da jim popiše glasovnice, kakor se to prakticira po kmetih.

Slednjič so našli vendar kandidata v osebi c. kr. okr. glavarja radovljjskega O. pl. Detela. Ne motimo se preveč, da se je dal O. pl. Detela zapeljati tej trojici edino le radi preintimnega

prijateljstva do te trojice in nam se je mož takoj zasmilil, kakor hitro se je udinjal «Slovenski ljudski stranki», ker smo takoj vedeli, da je mož, ki je sicer kakor zasebna oseba vsega spoštovanja vreden, zgubljen in kakor politik za večne čase ubit.

Ako je mislil O. pl. Detela v istini nastopiti kakor neodvisen kandidat vsled lastnega nagiba, naj bi bil nastopil, a ne smel bi poslušati sladkih besedi omenjene politično nezrele trojice, temveč mož naj bi raje sklical zaupne shode c. kr. uradnikov in merodajnih izobraženih meščanov ter na podlagi teh zaupnih shodov storil oni usodni korak, korak na politično bojno polje. In prepričani smo, da bi O. pl. Detela ne doživel take blamaže, kakor jo je doživel.

In da je bil kandidat O. pl. Detela v resnici kandidat združene koalicije klerikalcev, c. kr. vlade in kranjskih psevd-Nemcev, o tem nas prepričuje vsa agitacija, ki se je razvila njemu v prilog. Vse «Slovenčev» bobnanje, ki se je čulo one dneve o kandidatu pl. Deteli, je bilo naravnost smešno, da ne rečemo otročje. In višek politične naivnosti je bila zaupnica, ki je krožila oni čas med kmetijskimi župani radovljjskega okraja. Ako so imeli voditelji «Slovenske ljudske stranke» v resnici čiste namene z osebo O. pl. Detela, bi ga gotovo postavili v onem okraju kandidatom deželnega poslanstva, kjer kraljujejo oni župani, ki so podpisali ono usiljeno zaupnico, ki se je itak skuhalo v premodri glavi omenjene trojice. Uverjeni smo, da O. pl. Detela duševno vsaj doseza, ako že ne nadkriljuje poslanca Pogačnika.

Naravnost čudno, da ne rečemo kaj hujega, je bila zloraba, ki jo je «Slovenec» uganjal na račun O. pl. Detela s častno diplomom radovljjskega obč. zastopa. Menda je krvava dolžnost vsakega

PODLISTEK.

Brodkovski odvetnik.

Slika iz sedanjega življenja moravskega.

Češki spisal Vaclav Beneš-Šumavský; poslovenil Avgust Petrič. Dalje.

«Ako ne bode ničesar, kar bi nasprotovalo moji dolžnosti kot občinskega pravnega zastopnika, prav rad varujem vaše tajnosti,» je obljubil doktor.

«Oprostite tedaj,» je nadaljeval došlec, upiraje svoj pogled na mladega odvetnika, «da vam povem, kar si mislim. Citam v vaših očeh, da vaša častiželjnost hrepeni po mnogo višjem, nego da bi do smrti ostali tukaj-le odvetnik. Mlad, krasen mož ste, izboren družabnik in dober govornik. Višjo vlogo hočete v istini igrati, postati politik. Ne jezite se, da govorim tako smelo,» se je opravičeval priklonjeno gost, gladeč si redke in osivele lase nad čelom. «Poznam nekoliko ljudi in razmere. Ne razumel bi vas, če ne bi hoteli enkrat zastopati našega okraja v zbornici. Vendar da postanete poslanec, postaviti se morate najprej občini na celo. Sedanji župan bi mogoče dopustil, ako bi stopili v ožjo zvezo z njegovo rodbino — ali ustavljal bi se vašim naklepom zopet Kanjak, in nasprotno, ako bi se spoprijateljili z njegovo rodbino, zvalite naše jezo s Pejčohove strani. Verujte mi, gospod doktor,

s sedanjimi strankami v mestu izhajate lahko dotlej dobro, dokler se ne odločite za eno izmed njih. Kakor hitro pa napravite to, se vrže druga na vas in uniči najlepše vaše namene. To je moje prepričanje.»

Doktor se je presedel na stolu pri Albrechtovem govoru. Vendar gost se ni dal motiti od njegove nestrpnosti in njegove besede so zvenele tem lepše in tem bolj prepričevalno in se kradle s svojo logiko naravnost v njegovo mišljenje, ko mu je razkladal, da se pri dosedanjih razmerah ne more pri vseh svojih izvanrednih lastnostih nadejati, da bi prišel v kratki dobi v ospredje.

«S sedanjimi strankami ne gre,» je kočal z naglasom. «Na svojo roko morate delati in polastiti se sam tega, česar vam ne odstopi nobena stranka prostovoljno.»

Izpremenil je glas in dostavil gorko: «Tako bode, gospod doktor, ravnali najbolje v prospeh občinstva.»

Prijel ga je za roko in dostavljal, gledajoč mu zaupljivo v oči: «To sem smatral, gospod doktor, za svojo dolžnost, da vam povem.»

«Mogoče, da imate v marsičem prav,» je rekel doktor resno, «vendar jaz nočem prinašati sem boja, in upam, da se najdejo druga pota, da napravim mestu usluge.»

«Mislim, da ne pojde tu brez boja,» je odgovoril Albrecht in začel znova razkladati, kako težko stoka mesto pod tiranstvom župana in

prvega svetovalca, ki merita vse koristi občinstva po svojih lastnih dobičkih.

To ni bila gola izmišljotina.

Vedno sta se borila med seboj, vedno vohunila, vedno sta bila pripravljena k odločilni bitki na katerem polju. Župan, ki je imel mehkejšo naravo, je trpel pri tem neprijateljstvu bolj nego prvi svetovalec, dasi je bil tudi on pod vplivom svoje žene in moral v občinskem odboru delati po njeni volji. «Naj se trgajo,» je pravil Kanjak, «saj se lahko vedno, kedar bode treba, zedinimo s Pejčohom. V takih razmerah sta mesto župana in prvega svetovalca vladali v mestu njuni ženi in ker je navadno ena stranka ovirala drugo in ji kazila njene dobre naklepe, se ni moglo izvršiti v Brodkovih nič občekoristnega. Uprava občine se je omejevala na najnujnejše zadeve. Nihče ni mislil na stavbo nove šole, dasi se je stara že skoro podirala, ali na tlakovanje glavnih ulic in trga, na popravo občinskih cest, na zgradbo novega mostu i. t. d. Razumljivo je tedaj, da ni pri tej brezbriznosti nikomur padlo v glavo, pobriniti se, kako bi se pomnožili občinski dohodki, kako bi se oživili tedenski in letni trgi, in kako bi se vzbudila v mestu obrt in se povzdignilo blagostanje prebivalstva.

Mladi advokat je radovoljno priznaval, da Albrecht presoja dobro stvari, in da je on mož,

vestnega c. kr. okr. glavarja, da skrbi za okraj, ki mu je izročen po želji najvišjega glavarja v oskrb. In če mu je obč. zastop radi mesta izročil diplomu častnega občanstva, jo mu je menda izročil kakor človeku in ne kakor plačanemu uradniku. Ako je bil O. pl. Detela v resnici neodvisen kandidat, potem bi si sploh prepovedal vsako hvalisanje po «Slovincu» in vsako tako zlorabljanje osebnih stvari, kakršne je bilo ravno zlorabljanje one častne diplome. Vsaj bi moral vedeti, da ima «Slovenska ljudska stranka» v svojih bojnih sredstvih klic: «Namen posvečuje sredstva».

In da slednjič ne more iti c. kr. uradništvo sploh s stranko, ki je klicala nekoč v ravno oni zbornici, kamor je hotela poslati O. pl. Detelo, da c. kr. uradništvo nič ne dela, temveč edino le žre, žre in žre — z ono stranko, ki stavi take, naravnost škandalozne interpelacije o slovenskih sodnikih, kakršna se je vložila po poslancih Jaklič in drugovi — je lahko umevno. In res, lahko rečemo, naraven odpor c. kr. uradništva napram tej kandidaturi je bil tako umesten in tako upravičen, da se more nad tem odporom zgražati le človek, ki mu je c. kr. uradniška suknja le sredstvo, da se preživlja, in tak človek nima trohico stanovskega ponosa.

Da je bil O. pl. Detela dalje kandidat c. kr. vlade, one vlade, ki ne da slovenskemu narodu niti najpotrebnejših stvari, ne šol, ne uradov niti drugega — bi lahko navedli tehtne dokaze. In da se je zavedno meščanstvo uprlo z vso odločnostjo nakani, iztrgati iz rok temu meščanstvu edini zastop, kjer se lahko pove v brk oni vladi, ki tako brezobzirno tepta najporečje naše zahteve, je umljivo.

In da je bil slednjič O. pl. Detela kandidat ultranemške stranke, navajamo le suho dejstvo, da so dobili vsi pristasi nemške stranke — tako v Radovljici, Trzinu kakor tudi Kamniku — kakor se nam poroča — zadnji dan pred volitvijo sledečo značilno brzojavko: Prosimo: volite Detelo. — (Ersuchen, den Detela zu wählen. Deutsche Parteileitung). — Da se je tu oživel čut domovinske ljubezni v vsakem čutečem Slovincu, je taka naravna posledica, da naravnejša biti ne more. In slab tak Slovenec, ki mu ne vzkipi pri takem postopanju kri in ne pograbi mokre cunje ter napodi onih izdajic, ki hočejo izrotiti duševno in gospodarsko nenasitnemu nemškemu molohu. V očigled oni brzojavki priporočamo «Novi Dobi» in njenim duševnim voditeljem, da se potrudijo pri prvi priliki na ono mesto, ker dobe lahko vpogled v volitvene akte, koliko nemških glasov je dobil narodnapredni poslanec dr. Vilfan. Za vsak nemški glas darujemo 50 kron za volilni dolg Novodobšem.

Boj, ki se je zbojeval v mestni skupini Radovljica-Trzin-Kamnik, ni veljal osebni kandidata O. pl. Deteli, temveč klerikalno c. kr. vladni-nemški koaliciiji.

List za preprosto ljudstvo.

(Dopis.)

V zadnjem času se razpravlja v našem časopisu, kako izdajati list za preprosto ljudstvo. Čuje se nekaj o fuziji manjših listov. Zopet drugi se poganjajo, naj se privzame oficijelno ta ali oni list, ki bi imel vodilno vlogo.

Ni mi znano, kako stoje šanse in mnenje «za kulisami» ter kako bo de izpadla odločitev. Dovoljujem si pa priobčiti svoje osebno mnenje in to mnenje vlada tudi pri ljudstvu na deželi, kar mi je prav dobro znano. V mislih imam seveda list, ki bi bil namenjen našemu kmetu.

Privzeti kak dosedaj izhajajoč list in istega toliko preustrojiti, da bi bil pisan v kmečkem smislu, bi bil ponesrečen poizkus, kajti ne eden, ne drugi ni bil dosedaj tako urejevan in pisan, da bi mogel na kmetih pridobiti tal. Smer in vsebina listov se ravna po naročnikih in to so v večini po mestih in trgih, zato so pisani v meščanskem, buržoazijskem smislu in duhu.

List, namenjen kmečkemu ljudstvu, da si pridobi naročnikov in bralcev, mora biti pisan in urejen na strogo kmečko razrednem stališču. Tak list, ki bi bil skupno glasilo kranjske kmečke stranke, bi prišel mnogokrat v resen konflikt in navzkrižje z meščanskimi listi in tudi z onim, ki bi spravili radi vse sloje prebivalstva v eno vrečo. Na ta način bi postal vsaj odkrit boj brez vsake umetne hinavščine. Da imajo Čahi močno agrarno stranko, to delajo njih stanovski listi, predvsem «Venkov». Tudi Goričani se imajo veliko zahvaliti listu «Naš glas».

List bi moral stati tako odločno na kmečkem stališču, da se iz vsake vrste, celo iz vsake črke vidi cel kmet, kot bi prišel ravno od svojega trudpolega dela, magari čeprav z gnojnimi vilami v rokah.

Trebalo bi skrajne odločnosti. Kakor hitro smo čuli, da so sedanji zastopniki le samo zastopniki meščanstva, yemo pri čem da smo. Klerikalizem s potuhnjenim imenom «Slovenske ljudske stranke» se bo de pa v teku par let tudi popolnoma razkrinkal. Da ga slečemo do golega, temu bi služil ravno tudi novi list. Tako bi bil napravljen začetek sedanjemu slepomisljenju in medsebojnemu varanju.

Pri novem listu bi morala biti takoj zunanja oblika prikupna in ne tako okorna, kakor je v navadi pri sedanjih. Na finost papirja se ni ozirati. Kmet gleda bolj na kvantiteto vsebine, nego na kvaliteto. Dolgost in širokost «Kmetovalca» ugajata.

Trebalo bi mu risane glave z alegorističnokmečkim značajem. Istotako naj bi imel primerne podobe pri oddelkih: politika, dopisi, novice i. t. d. Glede vsebine je omeniti: Krepko pisan uvodni članek («Domoljub» veljaj v tem oziru vsa čast!), zanimiv pripovedni del, v katerem bi pa sanjavi modernisti ne smeli imeti prostora, dopisi iz cele dežele, tudi lahko zanimivosti iz sosednjih dežel

ali držav, novičar naj bi bil razdeljen po okrajih, imel bi lahko raznovrstna vprašanja in odgovore, smešnice, uganjke, od časa do časa rebus, ter bi dobivali rešilci za nagrado kako knjigo. Tako bi imel raznovrstno stvarino in bi se sčasoma zelo priljubil radi ugank in rešitev posebno pri mladini, na katero je treba polagati vso pozornost. Saj up je le na mladini, na starejšo generacijo ni misliti radi pridobitve; kar je napredno, je že; za pridobitev teh se ni treba truditi.

Izhajati naj bi prišel prav ponižno, podobno prvo vsklilim pomladanskim cvetkam. Čeprav na 14 dni enkrat; pogostejše bi se prikazoval, ko je gmotno popolnoma osiguran in mu obstoj zagotovljen, ter bi razširil svoje korenine po celi deželi. Dobro bi vplivale razne pridejane podobe k spisom.

Seveda bi bilo rešiti vprašanje, kje naj se tiska; da pride uredništvo v prave roke in kako dobiti stalnih sodelavcev. Gotovo pa je, da bi vzgajil v najkrajšem času po deželi obilico poročevalcev in dopisnikov.

Najtežje bi bilo z vprašanjem, pridobiti takega finančnika, da bi izkazal vsak dan dobro gmotno stanje, v dolg bi se ne smel spuščati. To je umetnost, katere bi se ne smelo prepustiti vsakemu kričanju, ki bi znal bolj podirati, nego zidati.

Oblika izpeljave bi bila najprimernejša: združni način. Čisto sigurno se dobi takoj prvi dan 100 članov, ki bi vplačali delež po 10 K z eno ali dvakratnim poročtvom. Delež ostane itak last člana, toraj bi prišel list izhajati lahko iz lastne moči, brez vsake pomoči od kod drugod.

Jožef Jenko.

Gospodarski del. ■

□□□□

Narodno gospodarstvo.

Dalje.

Preden razpravljamo o eskomptnem poslu, ki splošno pri bankah zavzema prvo mesto, hočemo se še nekoliko pomuditi pri merodajnih bankovnicah posameznih držav.

Najstarejša bankovnica na svetu, ki je zadočila večji pomen, je angleška banka (Bank of England). Ustanovljena je bila leta 1694. po načrtu škota Williama Pattersona. Njena prvotna glavica je znašala 1,200.000 funtov šterlingov, katere glavica se je posodila državi, za kar je banka dobila pravico izdajati bankovnice. L. 1697 je banka zvišala svojo glavico na 2,201.171½, pozneje na 98 funtov šterlingov. Čeprav so v osemnajstem stoletju nastopili večkrat kritični časi za banko, vendar je mogla vedno zamenjavati svoje bankovce. V februarju leta 1797. pa je vsled revolucijske vojske njen zaklad v gotovini padel na 1,086.170 funtov šterlingov, dočim so znašali njeni bankovci v obhodu (obteku) 9,674.780 funtov šterlingov; zato jo je država odvezala dolžnosti,

o katerega osebnih lastnostih si je napravilo močje mestece napačno mnenje.

Končno se je pripravil bivši davkar k odhodu. Vstal je s sedeža in rekel podavši roko doktorju:

„No, a kako bo de z mojo pravdo?“

„Pravil sem vam,“ je odvrnil doktor stano vitno, „da je po mojem prepričanju popolnoma izgubljena za vas.“

„A kaj, če dokažem s pričami,“ je hitro izpregovoril Albrecht, „da si je že moj tast lastil ta travnik, da se je občina poravnala ž njim o njem in da stvar ni bila rešena le vsled njegove smrti?“

Odvetnik je ostrmel.

„Pred koliko leti je umrl vaš tast?“ je vprašal za trenotek.

„Pred dvanajstimi leti,“ se je glasil odgovor.

„A kdaj je prevzel to posestvo?“

„Tri leta pred svojo smrtjo, tedaj pred petnajstimi leti.“

„Občinska cesta pa je bila zgrajena pred dvanajstimi leti,“ je vskliknil odvetnik. „Iz tega vidite, da se tudi za ta slučaj slabo podprte vaše zahteve.“

„Mislite, gospod doktor?“ je vskliknil Albrecht, pogladil si je brado in rekel: „Torej, ker se je lotil te zadeve tako izboren pravnik kot ste vi, bodi ji hiter konec. Odstopim od te pravde. Vendar povem vam,“ je dodal s poklonom, „da ne bi kapituliral pred nikomur drugim tako lahko.“

Doktor je bil prijetno presenečen vsled te odločitve. Pri razhodu sta si oba uljudno stisnila roki.

Albrecht je bil zadovoljen z izidom pogovora, prepričan, da je napravil dober vtis. Doktorja je veselil prvi njegov uspeh, ki ga je dobil tako lahko. Bil je uverjen, da se nemalo povzdigne njegov glas, ko izve ljudstvo, da se je Albrecht umaknil pred njim. O tem gospodu je sodil sedaj mnogo ugodneje, kakor pred svidenjem.

V.

Mirno je teklo življenje v Brodkovih, mirno, enostavno, brez prememb, in ta mir kakor bi vspaval duha. Dogodki, ki so drugod vznemirjali silno misli ljudi, so dospeli sem kakor slab odmev oddaljenih prigodkov. Tu se ni zgodilo ničesar, kar bi razjarilo misli ali razburilo kri. Danes je bilo kakor včeraj in jutri. Zlasti kdor je bil zaprt, bodisi uradno ali vsled drugega poklica, le za svoje štiri stene, se je komaj vedel na dolgo ubraniti učinkom enostavnosti tega malomestnega življenja.

Kubala seve ni občutil doslej duhomornega dolgočassja, ker je Karla vedno bolj prevladovala njegov duh in srce, a vsakdanji jutranji izprehodi v bližnji gozd, so ga osveževali tako, da mu ni niti prišlo v glavo premišljati, bi-li moglo življenje v malem mestu imeti tudi svoje dolgočasne, senčnate ali nevesele strani.

Nekega jutra je šel zopet v gozd. Bilo je po kratkem ponočnem dežju, ki je namočil ponekod

prašna tla. Žarki ranega solnca so s soparo, ki se je dvigala iz zemlje, tkali modrosovo tančico, ki je pokrivala celo pokrajino. V gozdu je bilo prijetno, drevesa, grmovje in gozdna tla so izhlapevala razkošen vonj, tiči so prepevali za stavo in vrhovi dreves se pripogibali v lahkem šumu ranega vetriča.

Kubala je vdihaval s pohnimi dihi gozdni vonj in čut, ki je napolnjeval njegove prsi z mladeniško svežostjo, ga je silil, da bi zavriskal v jutranji vzduh za stavo s krilatim svetom. Začel se je oglašati in se vdal petju, da je odmevalo po gozdu.

Pevajoč je stopil iz smrekovega mladičja na pot, hoteč se vrniti v mesto. V tem je zapazil, da stopa proti njemu neka neznava deva. Bila je ogrnjena z lahkim, elegantnim plaščem pepelnate barve in na glavi je imela slamnik. Stopala je polagoma, drže v roki knjigo; ko je zagledala doktorja, je dvignila glavo nekoliko, a jo takoj zopet sklonila nad knjigo. Kubala je umolknil in obstal tik poleg steze, po kateri je morala priti neznanka mimo njega.

Že se je bližala. Krasna blondinka je bila, ki mu je bila docela tuja. K brodkovski honoraciji gotovo ni pripadala. S pogledom, vprtim v knjigo, je prihajala elastičnih, elegantnih korakov vedno bližje. Že je bila le tri korake od njega. Uljudno se je odkril. Pogledala ga je, in on je videl ne navadno krasen obraz. Vonj z njene obleke ga je obdajal. Bil je to nežen in lahek vonj, ali

bankovce zamenjavati v gotovini. Posledica temu je bila, da so bankovci padli v kurzu na 75 in celo na 71 odstotkov imenske vrednosti. Ta doba takozvane bančne omejitve (Bank-restriction) je trajala do leta 1821., ko je banka zopet prišla v položaj, zamenjavati bankovce v gotovini, in sicer v zlatu. Leta 1816. se je bančna glavica zvišala na 14.553.000 funtov šterlingov.

V dobi bančne omejitve so nastale razne druge bankovnice na deželi, ker je bila prosta izdaja dovoljena, toda velik del teh bankovnic je uničila gospodarska kriza, ki je nastopila leta 1814.

Leta 1825. je banka prenehala z izdajanjem bankovcev pod 5 funtov šterlingov in pričela ustanavljati podružnice; tudi je dobila v tem času pravico, da sme v Londonu in obkrožju 65 milj okoli Londona le sama izdajati bankovce, sicer so se pa smele ustanavljati bankovnice, če so štele več nego 6 udov.

Leta 1833. je banka dobila predpravo, da imajo njeni bankovci pri vseh plačilih veljati za postavna plačilna sredstva (legal tender), dokler se pri banki morejo zamenjati v gotovini.

Velevplivni državnik Robert Peel je 1. 1844. korenito uredil bančne razmere v Veliki Britaniji (Peels Bankakte). Najprej se je postavno določilo, da mora biti množina nepokritega denarja absolutno kontingentovana in ne sme znašati več nego 14 milijonov funtov šterlingov. Število drugih bankovnic je Peel s tem omejil, da po omenjeni postavi ni bilo več dopuščeno ustanavljati nove bankovnice, za podlago množine bankovcev, ki jih smejo izdati te deželne bankovnice, naj bi pa služilo številu bankovcev, ki je bilo poprečno v obhodu zadnjih 12 tednov, predno je stopila postava v pravomočje. Ako kaka bankovnica na deželi ustavi izdajo bankovcev, se kontingent pri angleški banki poveča za dve tretjini bankovcev, katere je smela izdajati ta banka. S tem je število v gotovini nepokritih bankovcev pri angleški banki do konca leta 1902. naraslo na 18.175.000 funtov šterlingov, ki so bankovno pokriti z vrednostnimi papirji. Angleška banka je razdeljena v dva oddelka. V enem oddelku (banking department) se izvršujejo bančni posli, depozitni posli in eskompt, drugi oddelk (issue department) pa izdaja bankovce na ta način, da jih izročuje prvemu oddelku po potrebi; toda kakor hitro je število doseglo 18.175.000, sme nadaljne bankovce izročiti le proti gotovini ali dragim kovinam v šibikah. Angleška banka je imela:

	bankovcev v obhodu	gotovine	depozitov	vred. papirjev
Leta 1844	21.49	15.31	12.14	21.87
„ 1901	29.57	35.77	62.59	44.60

milijonov funtov šterlingov.

Država nima nobenega vpliva glede bančne uprave. Vso upravo vodi nadzorstvo, ki je volijo delničarji in ki obstoji iz 26 članov. Njim na čelu stoji guverner in podguverner.

Ko se je izdala Peelova postava, je bilo na Angleškem 207 bankirjev in 72 delniških bank, ki so smeli izdati bankovce za 8.648.658 funtov šterlingov. To število se je sčasoma izdatno skrčilo. Leta 1895. je znašal kontingent njihovih bankovcev le še 4.194.000 funtov šterlingov.

Na Irskem štejejo poleg irske banke (Bank of Ireland), ki sme sama izdati veliko nad polovico določene množine nepokritih bankovcev (0.354.494 funtov šterlingov), še 5 manjših bankovnic.

tako ljub in razločeval se je od močnega gozdnega vonja, kakor vonj eksotične cvetlice.

Zahvalila se mu je z lahkim, prevzetnim naklonom glave in stopala dalje.

Kubala je čutil, kako mu naglo stopa kri v glavo, dasi ni opazil v devinem pogledu ničesar drugega nega prevzeto nepozornost.

Stal je kakor prikovan in gledal za njo, kdo bi pač bila. Potem se je spomnil, da bi ji moral slediti in izvedeti, kam pojde. Prišlo mu je pa tudi na misel, kaj bi rekli o njem v mestu in kaj bi si mislila Karla, ko bi izvedela, kako naglo vzplamti, ko ima vsaka dekliška prikazen nanj tako privlačno silo. Pomišljal se je nekoliko. Ali vabljiva devina postava in pikantnost gozdnega dogodka so že zopet premagala v njem vse pomisleke srca in razuma. Uprav ko je neznanka, stopivša na vrh griča, zavila na novo pot in mu izginjala izpred oči, se je podal za njo, pospeševal svoje korake in se podil brez pomisleka naprej. Ali ni je došel več, izginila mu je popolnoma in zaman je gledal v gozdu za njo na vse strani.

Zaman je prišel tudi drugega dne v gozd z namenom, da zopet zagleda tujko. Bila je tam, a izginila mu je kakor vila v pravljici.

Za nekoliko dni je pozabil na ta dogodek tem bolj, ker je zopet videl večkrat Karlo in je ona pridobivala njegovo srce s svojo ljubeznivo nežno naravo.

In zopet je teklo življenje v Brodkovicah mirno, enostavno naprej. Nazadnje pa je vendar

Na Škotskem je bila leta 1695. ustanovljena škotska banka na podoben način kakor angleška banka. Poleg nje je nastalo več zasebnih bank. Peelova postava je tudi na Škotskem preprečila nadaljno ustanavljanje bankovnic. Sedaj jih je še 10, ki smejo izdati bankovce za 2.676.350 funtov šterlingov.

Francosko banko (Banque de France) je ustanovil Napoleon I. dne 13. februarja 1800., ko je bil še konzul. Njena prvotna bančna glavica je znašala 30 milijonov frankov, od leta 1857. sem pa znaša 182½ milijonov frankov. Pravico izdajati bankovce je dobila šele leta 1803. in sicer začetkoma samo za Pariz in ona mesta, v katerih je ustanovila podružnice. Sicer se je pozneje tudi drugim bankam izdala taka pravica, toda leta 1848. so se vse te bankovnice spojile s francosko banko, ki ima sedaj izključni privilegij za izdajo bankovcev. Ta privilegij se obnavlja vsakih trideset let in velja sedaj do leta 1820. Banko vodi guverner in dva podguvernerja, ki jih imenuje država; delničarje zastopa odbor, obstoječ iz 15 oseb (regents). Razven tega volijo delničarji tri pregledovalce (censeurs), ki si izbere odsek 12 mož za nadzorovanje diskontnega posla (conseil d'escompte). Banka sme izdati od leta 1897. sem kvečjemu za 5000 milijonov frankov bankovcev. Tudi francoska banka je morala leta 1848. in v dobi od 1870. do 1877. začasno ustaviti zamenjavo bankovcev v gotovini. Od leta 1870. naprej so njeni bankovci postavna plačilna sredstva. Francoska banka je imela največ

	bankovcev v obhodu	gotovine	depozitov	menic
Leta 1848.	407	249	106	303
„ 1901.	4446	3575	712	1018

milijonov frankov.

Na Nemškem obstoji državna banka (Reichsbank), ustanovljena s postavo z dne 14. marca 1875. z delniško glavico 120 milijonov mark. Banka ima namen, uravnati denarni promet po vsi državi, olajševati plačilne izravnave in skrbeti za izkoriščenje razpoložljive glavice. Delniška glavica se je polagoma zvišala na 180 milijonov mark. Čeprav so ta denar zbrali zasebniki, vendar ima vso upravo in vodstvo banke v rokah država. Dobiček iz bančnega poslovanja se razdeli med delničarje in državo na ta način, da dobe delničarji predvsem 3½% osnovne glavice, od ostale svote pa država ¼, delničarji pa ¼. Banka sme izdajati po potrebi bankovce v najmanjšem znesku po 100 kron, tretjina teh bankovcev mora biti pokrita z zlatom, nemškimi ali inozemskimi zlatimi novci ter državnimi blagajničnimi listki, ostanek pa z menicami, doteklimi kvečjemu v 3 mesecih. Vendar nepokriti bankovci smejo znašati več nego 450 milijonov le tedaj, ako se od bankovcev nad to svoto plačuje državi 5% davek na leto (posredno kontingentovanje). Dalje prih.

* * *

Tedenski sejem v Kranju dne 16. marca 1908. Prignalo se je — konj, 196 glav domače goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, 6 domačih telet, — hrvaških telet, 23 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domačih ovac, — hrvaških ovac in — buš. — Pšenica K 11 — proso K 7.50, rž K 9.50, oves K 8.50, ajda K 9.—, fižol ribničan K 9.—, mandalon K 7.—, koks 9.— in krompir 2.30 za 50 kg.

prebudilo nekaj njene prebivalce iz miru. Dijaki so se vračali na počitnice. Ni jih bilo mnogo iz Brodkovic in okolice, ali vendar jih je bilo opaziti takoj povsod. Dekliški svet se je pomladil z njihovim prihodom, plave in temnolase glavice so česteje pogledavale z oken in se pojavljale na trgu. A kadar so se srečale s kakimi znanimi dijaki, to je bilo pozdravljanja, smeha in veselega ščebetanja.

In potem so se pričeli plesni venčki in izleti. Najveselejša doba je bila to za brodkovsko mladež. Mladenke so se veselile celo leto na te zabave, pri katerih se je marsikako srčce spoznalo z ljubeznijo in je bilo sklenjeno marsikako ljubezensko razmerje, nekatero za celo življenje.

Tudi takrat niso bili dijaki leni. Koncem počitnic so priredili veliko slavnostno veselico s koncertom in predstavo na korist zgradbi narodnega gledališča v Pragi.

Dijaški odbor je imel vsak dan seje, pri katerih se ni varčevalo s prihranki darežljivih mamic in po dolgih, živahnih debatah se je sestavil zabavni program in izvolil Kubala častnim predsednikom veselice. Edino medicincec Svozil, oskrbnikov sin, se je upiral trdovratno njegovi izvolitvi. Ugovarjal je, da mora biti izvoljen kak zaslužnejši mož in ne doktor, ki je prišel šele nedavno v mesto. Vendar je bil preglasovan od svojih kolegov, od katerih mogoče ni slutil nihče, da so vraži mladi Svozil odvetnika — iz ljubosumnosti.

V Kranju, dne 21. marca 1908.

Državni zbor bo sklican dne 26. marca, ako reši proračunski odsek do tedaj naučno in finančno ministrstvo. Če se to ne zgodi, bo pa prva seja poznejše. Dne 9. aprila se začne velikonočne počitnice; zato ima državni zbor pred Veliko nočjo rešiti samo zakon o rekrutih. Proračunski odsek bo imel večerne seje. Po Veliki noči bodo sklicani deželni zbori.

Dopusti za žetev bodo letos dovoljeni za poskus. Cesar je ukazal, da se v vseh zborih vrine v vaje za leto 1908 tritedenski orožni pokoj in da se dovoli v tem času vojakom dopust za žetev.

Na Hrvatskem poskušajo z absolutizmom. V soboto je bila druga seja sabora, a končala se je takoj ob začetku s tem, da je bil starostnemu predsedniku Erazmu Barčiču izročen reskript, s katerim se odgodi sabor na nedoločen čas. Torej se je zgodilo, kar se je pravzaprav pričakovalo na prvi seji in kar je tembolj presenetilo vse, ker se ni zgodilo že v četrtak. Madžarska klika s svojim odposlancem baronom Rauchom hoče po sili streti hrvaški odpor. Če bi se bilo to zgodilo pred dvema letoma, bi se bilo bati, da se peštanskim oligarhom posreči načrt. Takrat je bilo opozicijsko navdušenje med narodom še mlado in žalostni spomin na Khuenovo tiranstvo še preživ. Toda sedaj se je to mišljenje utrdilo in veter, ki ga sejejo Madžari, porodi najbrže vihar. Sabor ni dal Rauchu nobenega povoda za odgoditev. Prva seja je bila, izvemši nekoliko starčevičanskega brezpomembnega hrupa, povsem mirna. Rauch ni niti poskusil, stopiti v dotiko s saborom. On hoče torej po nalogu Wekerla terorizirati Hrvate. Govori se, da bo ustava suspendirana in da bo Rauch vladal kot krajevski komisar. Toda suspendiranje ustave je dandanes nevarno sredstvo. Fejervary je na Ogrskem z dobrimi nameni vladal proti večini, a moral se je umakniti. Cesar Fejervary v Budimpešti z dobro voljo ni mogel doseči, tega tudi Rauch s slabimi nameni ne doseže na Hrvatskem. Ampak lahko se zgodi, da bo dražje plačal svojo pustolovščino, nego bi jo, če bi storil, kar bi moral, namreč umaknil se iz banskega gradu.

V Berlinu je bilo dne 18. marca 20.000 delavcev na grobu marčnih žrtve iz leta 1848. Govorniki so pozivali delavce na boj za splošno in enako volilno pravico za pruski deželni zbor. Mir se ni kalil.

Generala Stenija, ki je bil obsojen na smrt, je car pomilostil na deset let trdnjave in na izgubo vojaških časti.

Med Japonsko in Kitajsko je bilo v zadnjem času zelo napeto razmerje, ker so Kitajci na morju zaplenili japonsko ladjo Tatsumaru. Sedaj je ta konflikt končan. Kitajci izročijo ladjo Japoncem.

Na otoku Haiti je prava strahovlada. Pod pretvezo, da je odkrila zaroto, zapira vlada ljudi in jih strelja. Po ameriških poročilih je bilo v nedeljo devet, v ponedeljek zjutraj pa 27 ljudi ustreljenih.

Pozor, Pavšlarjevi volilci!

Gospod Tomaž Pavšlar še vedno ni razkril velike tajnosti, katere je obljubil svojim volilcem razodeti 1. marca. Primate ga za ušesa, „zavedni“ volilci, in zahtevajte pojasnila.

Mudra je pomagal kakor vsako leto z vso gorečnostjo dijakom. Zvečer po pisarni je vabil z njimi zbere, prepisoval vloge, vodil izkušnje, prekrbel uradno dovoljenje, zgotovil vstopnice, skratka dijaki so imeli v njem neprecenljivega pomočnika, ki je bil srečen, da je mogel biti s čim na uslugo. Imeli so tudi radi „emigranta“ in naprtili na njegove rame vse, kjer si niso vedeli sami pomagati, ali kar je zahtevalo večjega truda.

Končno so bile končane priprave. Iz prostrane dvorane v gostilni „pri slovanski lipi“ je pričarala Mudrova skrb precejšno gledišče. V ospredju dvorane je bil zgrajen oder, in dijakom je dobro došlo staro zagrinjalo z opraskanimi figurami boginje Talijske in ostalih miz in nekoliko pobarvanih kulis, katero šaro je pustila tu potujoča gledališka družba, ki je v Brodkovicah hiral ves minuli pust na jetiki, dokler nista v neki noči zmanjkala ravnatelj in ravnateljica, pustivši gostilničarju mesto plačila teh par cunj. Mudra je bistroumno napravil iz teh ostankov s pomočjo tesarja in mizarja oder, da so bili dijaki nemalo presenečeni nad nepričakovano krasoto. Za igralce je bil napravljen na dvorišču iz plahit šotor namesto toaletne sobe in skozi okno se je stopalo na oder.

Po stenah so bile razobešene draperije rdeče barve z zlatimi resicami ter rdečebelne in črnožolte zastavice. Po kotih dvorane so bile postavljene skupine cvetic in sredi njih so stale sohiče najodličnejših čeških in moravskih domoljubov. Na

Dopisi.

Radovljiske novice.

— Naš gledališki odsek združenih podružnic sv. Cirila in Metoda vprizori, kakor smo že omenili: soloigro «Cigani». Ker se posebna vabila ne bodo razpošiljala, temveč na igro se opozori le s lepaki, ki se poslijejo posameznim društvom in znanim gostilnam. Naj se blagovolijo gorenjski rodoljubi na to ozirati. Čisti dobiček je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, zato je pričakovati obilne udeležbe. Dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer vsi v Radovljico.

— Društvo za privabitev tujcev za Radovljico, Begunje, Lesce in okolico ima dne 28. t. m. ob 6. uri zvečer svoj običajni letni občni zbor, in sicer v gostilni V. Hudovernika v Radovljici s sledečim vpredom: Nagovor predsednika, poročilo tajnika, blagajnika, volitev predsednika, slučajnosti.

— Dne 4. julija t. l. imamo v Radovljici lepo slovesnost. Ta dan je okrajna učiteljska konferenca, in sicer slavnostna v proslavo 60-letnega vladanja našega presvetlega vladarja. Dnevni vspeled bo menda tale: ob 10. uri dopoldne slovesna sv. maša, kjer poje učiteljski pevski zbor. Nato je slavnostno zborovanje v risalni sobi ljudske šole v Radovljici in sicer slavnostni govor govori starosta radovljiskega učiteljskega g. nadučitelj A. Grčar. Poleg tega so še sledeče točke: Pouk gluhonemih, spisje v I. in II. šolskem letu kakor tudi običajne točke, ki se nahajajo pri vsakoletni taki skupščini. Po skupščini je skupni obed.

— Okrajna bolniška blagajna ima dne 22. t. m. svoj redni občni zbor, in sicer ob 3. uri popoldne v gostilni «Bastl». Na dnevnem redu je menda tudi volitev predsednika. O občnem zboru poročamo prihodnjič.

— Dne 26. t. m. ima pa naša krepko se razvijajoča posojilnica svoj letni občni zbor. O podrobnosti tega obč. zbora prihodnjič obširneje.

— Naš mestni zastop išče občinskega tajnika. Kadar bo izbral tega moža, svetujemo mu blagohotno, da bi se oziral na tako moč, ki bi bila kolikor toliko izvežbana v godbi in petju. Kako krvavo potrebna bi bila taka moč pri raznih prilikah, a konečno bi tudi neslo nekaj postranskih zaslužkov, posebno tedaj, ako bi hotel poučevati otroke raznih uradniških rodbin.

— Radovljica se narodno probuja. Vrl narodnjak R. Kunstelj je opustil ultranemško pivovarno Gössovo in toči sedaj priznano izborno pivo Češke meščanske pivovarne Budějovice. Čuje se, da prevzame obenem tudi generalno zastopstvo te pivovarne. Tako je prav! Svoji k svojim! — Dobro bi bilo, ko bi pričeli dosledno izvajati geslo svoji k svojim in opozoriti vse one gostilničarje, ki točijo pivo ultranemškim pivovarem, da opuste te pivovarne.

— Samo nemški pečat ima radovljiska železniška postaja. Županstvo, gani se!

Kamniške novice.

— Ker Kamničani sedaj nimamo lokalnega lista, obračamo se do sl. uredništva «Gorenjčevega».

podiju za zagrinjalom je stal piano, ki so ga posodili radovoljno Kanjakovi.

Razsvetljava dvorane je bil najtežji problem, vendar Mudra ga je tudi rešil dosti dobro s tem, da je dopolnil s stropa viseče petrolejne svetilke z nekoliko dvoranami svečniki, ki jih je pritrtil tako na stenah, da je bil oder razsvetljen od vseh strani.

V prostoru za gledalce so bili postavljeni v prednjih vrstah sedeži in naslonjači najrazličnejše oblike in barve, sposojenih po hišah, za njimi so se stiskali zeleno pobarvani gostilniški stoli in zadaj so prav nič sramežljive pokale dolge priproste klopi.

Občinstva je bilo dosti; prišlo in pripeljalo se jih je iz mesta in iz okolice. Dekliški svet v toaletah, večinoma svetle barve, se je oziral veselo in podjetno po dvorani, meneč se največ za to, da bode po koncertu plesna zabava.

S ponosno vzravnano glavo in z lahnim nasmehom na ustnicah je vstopil doktor Kubala v dvorano in se priklanjal na vse strani. Prepričan je bil, da je predmet občne pozornosti in da marsikaka izmed navzočih mladenk pogleduje nanj z veseljem, da, s koprnečim srcem.

Gospod Kanjak je že sedel z rodbino v prvi vrsti. Marica in Milka sta imeli novi obleki sive barve s svetlejšim nakitom in zopet je bilo na njih vse enako do najmanjše podrobnosti. Gospa Kanjakova je tudi umela ukusno se oblačiti; lična obleka se je prilegala njenemu nežnemu telesu, a živejša barva trakov je zakrivala njeno nezdravo polt.

Dalje prih.

da nam prepušča nekaj prostora (Se priporočamo. Op. uredništva), da se moramo braniti in zagovarjati i. t. d.

— Zadnjo nedeljo se je v naši Narodni čitalnici uprizorila stara igra «Na Osojah», a priznati se mora, da je bila skrbno in vestno pripravljena, tako da je dosegla popolen uspeh. Glavne vloge so bile v rokah gospodičen in gospodov, kojih sigurnost v nastopu in govoru je napravila najboljši utis. Ponosna kmetica (gđ. Hočevarjeva), otožno-mila Ana (gđ. Tominčeva), ljubka Micika (gđ. Novakova) in jezična, a dobrodušna Meta (gđ. Čebuljeva), nadalje vražji kovač (g. Koželj), saljivi kotlar (g. Janežič) in še drugi so bili podobe in značaji, vzeti iz resničnega življenja. Čestitati moramo na lepem vspehu še posebej g. režiserju Jos. Steletu, kojega zasluge za naš oder so občno znane.

— Letošnje leto se vrše temeljiti popravki na našem društvenem domu, kajti ni dvombe, da bodo kmalu plačani vsi obljubljeni in zaostali prispevki, in delo se potem takoj prične. Ta dom bo potem pravi ponos naših narodno-naprednih društev.

— Minulo sredo je nam nemila smrt ugrabila iz vrst cilih naših «Sokolov» občespotovanega g. Avgusta Hermana, kojega so spremili k večnemu počitku vsa naša društva in mnogoštevilno meščanstvo. Slava njegovemu spominu!

— Zadnja deželnozborska volitev je doprinesla dokaz, da je ogromna večina našega meščanstva v narodno-naprednem taboru. To peče naše klerikalce, ki dajo svojem srdu duška v lažnjivih in žaljivih dopisih zlasti v «Domoljubu», dobrovedoči, da bo ostala ta častikraka brez kazni. Dobro jih je pa zavrnili tukajšnji trgovci g. J. Klemenčič z odgovorom, katerega je v svoji izlozbi razstavil. To je prava klofuta za klerikalnega lažnjivca, a kaj je takemu nepridipravu poštenost mar! Lagal bo naprej in lagali z njim njegovi pajdaši, ki slepijo svet celo z gorostasno lažjo, da so dr. Vilfana volili vsi tukajšnji Nemci. Lavrenčič in Žargi, ali ni vaju sram, da trpita takšne laži v svojih listih, ko morata kot bivša člana volilne komisije vendar vedeti, da so vse nemške glasovnice bile oddane za nemčurskega kandidata!

— Blizajo se naše občinske volitve in gotovo je, da dožive klerikalci letos še drugi poraz, kajti meščanstvo je v svoji veliki večini solidarno in napredno. Upanje klerikalcev na zmago s pomočjo zahrbtnih spletkarjev je jalovo, ker jim noben pameten meščan ne pojde na limanice. S poštenimi sredstvi pa oni sploh prodreti ne morejo!

Zgodovinski in sloystveni pregled za prihodnji teden.

22. marca: — 1471. † Juri Podčbrad, kralj češki. — 1599. * Slikar Van Dyck. — 1805. Skladatelj Juri Mihelec v Ljubljani.

23. marca: 1754. * Juri baron Vega v Zagorici pri Moravciah. — 1801. Ruski car Pavel I. umorjen. — 1849. Radetzky zmaga pri Novari.

24. marca: 429. Ustanovitev mesta Benedek. — 1401. Mongoli zažgo in opleniijo Damask. — 1835. * Slavnii fizik dr. Jožef Stefan v St. Petru pri Celovcu. — 1844. † Znameniti kipar Thorwaldsen. — 1904. † Znani francoski romanopisec Julius Verne.

25. marca: 1330. Albrecht Modri in njegova svakinja z jedjo zastrupljena. — 1792. Avstrija in Pruska se združita v prvi koaliciji proti Francoski. — 1799. Nadvojvoda Karel premaga Francoze pod poveljstvom Jourdana pri Stockachu. — 1815. Cvetorozeva Avstrije, Ruske, Pruske in Angleške proti Napoleonu. — 1845. * Narodni pisatelj Jožef Podmilšak (Andrejčkov Jože) v Krasnji.

26. marca: 1791. † Dr. Juri Starovasnik, profesor medicine v Freiburgu. — 1812. Strahovit potres v Caracas. — 1827. † Skladatelj Ludovik van Beethoven na Dunaju. — 1884. † Pesnik Janez Vesel-Koseski v Trstu.

27. marca: 1443. * Matija Korvin, kralj ogrski. — 1813. Pruska in Ruska napovesta vojno Napoleonu. — 1845. * Slavnii fizik Konrad Röntgen.

28. marca: 1483. — Slikar Rafael Santi. — 1521. Slavnostni vhod Ferdinanda I. v Pragi. — 1592. * Vzgojeslovec Jan Amos Komensky. — 1749. * Astronom Laplace. — 1824. * Naravoslovec L. Büchner. — 1849. † Botanik Endlicher.

Godovi prihodnjega tedna:

22. Milojka, Borivoj; 23. Viktorijan, Dražislav; 24. Gabrijel, Jaroslav; 25. Marijino ozn., Vida; 26. Emanuel, Srdan; 27. Rupert, Stanimir, Srdana, Lidija; 28. Janez Kap., Prosegoj.

Novičar.

Deželni zbor kranjski bo sklican že čez kakih osem dni na kratko zasedanje, najbrž samo, da se konstituira, ker gg. Detela in Grasselli nista več člana deželnega zbora in je treba, da se čimprej izvolijo prvi deželni odborniki.

Kompromisna pogajanja zastran volilne reforme za deželni zbor kranjski so se vsrila te dni pri deželnem predsedstvu v Ljubljani, a niso

imela uspeha. Zdaj so zastopniki vseh treh deželnozborskih strank poklicani na Dunaj k ministrskemu predsedniku Becku.

Klerikalna hranilnica in posojilnica se je zasnova v Kranju minulo jesen. Rodila je ni potreba, kajti v Kranju že itak poslujeta dva uzorna denarna zavoda, «Mestna hranilnica» in «Kreditno društvo», v okolici pa životari nebroj hranilnic in posojilnic. Novo društvo je poklicala v življenje le strankarska strast, da se napravi konkurenčno podjetje v mestu že obstoječima zavodoma. Ker je pa «Kreditno društvo» popolnem nezavisno od vlagateljev, ki stoje morda pod farovsko komando, in ima na razpolago poljubne kapitalije in odjemalce v trgovskih krogih in pri različnih bankah, bi novoustanovljena hranilnica in posojilnica mogla delati občutno konkurenco le mestni hranilnici. K sreči je mestna hranilnica tako dobro fundiran zavod, da ji izdatno ne more škodovati tudi kako večje podjetje, kakor je klerikalna hranilnica in posojilnica v Kranju. Ali tu se ne gre toliko za efekt kakor za namen. Hotelo se je oškodovati mestno hranilnico, ki je popolnem nepristranska občinska naprava in ki bo že po preteku enega ali dveh let, ko bo rezervni fond znašal 5% vseh vlog, mogla prispevati lepe svote v občekoristne namene. To dejstvo smo poleg družih naveli v predzadnjem «Gorenjcu» v dokaz, da je žalostni «samostojni» kandidat Tomaž Pavšlar največji škodljivec kranjske občine, ker sedi ravno na sramoto kranjskega meščanstva v upravnem odboru konkurenčnega klerikalnega denarnega zavoda. V svesti smo si bili, da bomo s to svojo trditvijo dregnili v sršenovo gnezdo in da bodo nasprotniki takoj prišli s kreditnim društvom, češ, da se je tudi to ustanovilo pred petimi leti na škodo mestni hranilnici. V «Slovencu» od 13. t. m. vprašujejo, če niso tisti najhujši škodljivci v Kranju, ki vodijo obenem hranilnico in njen konkurenčni zavod «Kreditno društvo», ki mu je na čelu sam g. Ciril Pirc. V odgovor naj se enkrat povemo nasprotnikom, ki imajo kosmata ušesa, kar smo glede te zadeve že pojasnili pred petimi leti. Denarni zavod, ki se bavi predvsem s posredovanjem osebnega kredita, je bil živa potreba za Kranj, ki ima razvito trgovino in obrt. Hranilnice s svojim kompliciranim poslovanjem ne morejo v tem pogledu vstrezati krajevnim zahtevam in mestna hranilnica v Kranju tudi ni smela zasnovati svojega kreditnega zavoda, ker v rezervni zalogi takrat še celo ni imela predpisane svote na razpolago. Že nekaj let popreje je hotela radovljiska posojilnica napraviti v Kranju svojo podružnico in ko se je čulo, da se namerava pri nas vgnездiti filijalka nekega ljubljanskega zavoda, ki bi delala tako lepo vspevajoči mestni hranilnici neizmerno škodo, so poklicani krogi smatrali za svojo dolžnost, ustanoviti kreditno društvo. Od takrat delujeta oba domača društva sporazumno roke v roke in to tem laglje, ker se vsi člani upravnega odbora in nadzorstva pri kreditnem društvu, ki so skoro vsi obenem tudi hranilnični ravnatelji, upravniki in občinski odborniki, skrbno izogibljajo vsega, kar bi moglo biti v škodo mestni hranilnici. Računski zaključki mestne hranilnice kažejo dovolj jasno, da hranilnica po kreditnem društvu ne trpi nikake konkurence in že celo ne, ker stoji na čelu slednjemu zavodu ravno Ciril Pirc, kateremu niti najhujši nasprotnik ne more očitati sebičnosti, najmanje pa ljudje á la Pavšlar, Koblar e tutti quanti. Višek hinavščine in impertinence so pa dosegli nasprotniki s trditvijo, da njihova hranilnica ni ustanovljena zoper mestno hranilnico, marveč da hočejo konkurirati zoper kreditno društvo. Po njih delih jih bote spoznali! Komaj so otvorili svoj zavod, že so vprizorili divji lov na vložne knjižice mestne hranilnice. Namigavali so ljudem, kakor da ni varno v hranilnici nalagati, nagovarjali so jih, da naj dvignejo v hranilnici svoje prihranke, Koblarjev mežnar je prežal na trgu na hranilnične vlagatelje in samo na en ponedeljek so poslali tega možica v hranilnico realizirat krog 40 vložnih knjižic! Nadaljnega komentara ni treba. Odgovor na «Slovenčev» vprašanje, kdo so najhujši škodljivci mesta Kranja, prepuščamo mirno vestjo treznemu občinstvu. Očigled navedenim dejstvom naj se sramuje vsak kranjski meščan, četudi klerikalec, ki ima sploh kaj stika z novozasnovano hranilnico in posojilnico, še v večji meri naj se pa sramujejo razni Pavšlarji, Marenčiči, Windischerji i. t. d., ki bodisi iz neumnosti, osebnega nasprotstva ali častihlepja sede v upravnem odboru ali nadzorstvu imenovanega zavoda, kajti ti ljudje so sovražniki svojega rodnega mesta in pljujejo v svojo lastno skledo.

Občinski odbor kranjski je imel včeraj zvečer sejo. Po otvoritvi in verificiranju zapisnika zadnje seje naznani župan, da je gosp. Ivan Majdič daroval ubožnemu zakladu v Kranju svoto 20.000 K, dijaški kuhinji pa K 10.000, dalje poročal, da je ces. kr. deželni šolski svet prošnjo mestne občine za razširjenje tukajšnje deklishe ljudske šole zavrnil, proti kateri razsodbi se je vložil rekurz na ces. kr. ministarstvo za uk in bogočastje, ter končno naznani, da je, rešuje ukaz tukajšnega ces. kr. okrajnega glavarstva, določil pritlično sobo nove mestne

ubožnice za bolnico za silo, kamor se v nujnih slučajih ponesrečenci ali bolniki lahko preneso. Odbor vzame ta naznanila odobruje na znanje, izreka darovalcu g. Ivanu Majdiču zahvalo in dovoljuje ubožnemu zakladu 60 K odškodnine za prepustitev sobe v občinski ubožnici. V jubilejski odsek v priložnosti 60 letnice vladarja Njega Veličanstva presvitlega cesarja Franca Jožefa I. se izvolijo gg.: župan Karol Savnik, dr. Ed. Savnik, Franc Omersa, Ferdo Polak, Vinko Majdič, prof. Anton Zupan in Janko Sajovic. Na to se obširno in temeljito pretresa predloženi občinski obračun za l. 1907, kateri izkazuje dohodkov K 52.920 06, stroškov K 35.234 49, tedaj **prebitka K 17.685 57**. Občinski obračun se nato odobri in izreče poleg absolutorija tudi zahvala občinskemu predstojniku za njegovo uzorno in trudapolno delovanje. Dr. Valentin Stempihar kot načelnik finančnega odseka poroča o predloženem računskem zaključku in bilanci mestne hranilnice za l. 1907, katera izkazuje čistega dobitka K 26.714 44. Tudi to poročilo vzame občinski odbor odobruje na znanje ter izreče ravateljstvu in uradnikom zahvalo za uspešno delovanje. Občinski odbor nadalje na predlog načelnika policijskega odseka Janka Sajovica pritrdi prošnjam Franceta Lukeža za koncesijo vinotoča čez ulico, Konrada Finka za gostilniško koncesijo in Franceta Verliča za koncesijo izvoščaka. Končno odobruje na znanje vzame poročilo gospoda profesorja Antona Zupana o računskem zaključku dijaške kuhinje za l. tečaj šolskega leta 1907/8.

O deželnozbornski volitvi je objavil «Slovenec» od 13. t. m. plitev članek iz Kranja, v katerem se zrcali vsa duševna revščina naših nasprotnikov. Tu seveda ne mislimo na prave klerikalce, kranjsko duhovščino, klerikalne profesorje in druge redko zasejane pristase S. L. S., v Kranju, ki niso stopali na volišče iz navdušenja do smešnega «samostojnega» kandidata, marveč v interesu svoje stranke, koje marioneta je bil Pavšlar. V mislih imamo kranjske malkontente, te prave zastopnike malomestnega špistarstva. Tem ljudem se še danes ne sanja, da se je pri zadnji volitvi šlo predvsem zato, da se v deželni zbor izvoli poslanec, ki bo odločen zastopnik samostojnosti in interesov mest, ne pa kak privešek one stranke, ki je zakleta sovražnica meščanstva in ki hoče z volilno reformo spraviti mesta na deželi ob vsako zastopstvo in veljavo. Nasi špistarski politikastrji, kojih obzorje ne sega niti do savskega mosta, se sploh niso zavedali velikega pomena deželnozbornske volitve, marveč so šli nahujskani v boj le zoper občinski odbor in za — Pavšlarjeve fabrike! Ta cvet kranjskega meščanstva je našel v «Slovenčevem» dopisniku vrednega tolmača svojega mišljenja. V «Slovencu» čitamo, da je «neodvisni» kandidat zbral v Kranju 84 «neodvisnih», «poštenih» in «razsodnih» glasov, ki glasno pričajo, kako predsedna meščanstvu sedanja komanda in kako «volilci» dobro poznajo sedanje gospodarstvo. Ta nezadovoljnost napram občinskemu odboru je bila tedaj tista gonilna sila, ki je Pavšlarjevim «zavednim» volilecem potisnila v roke bojno kopje! Vestni dopisnik navaja seveda tudi vzroke, zakaj se je Pavšlarjevih volilcev polastilo nepopisno ogorčenje. Sedaj vladajoči močje so sezidali bolnico in mestno klavnico, v kateri je ledenica popolnoma nerabna! Ker se je zadeva z bolnico — ki pa ni nikakoli bolnica, marveč le sirotišnica — pojasnila vsestranski že pred volitvijo, preostaja kot kamen izpodtike le še klavnična ledenica. Čeprav se je s klavnico zgradila občinska naprava, ki je vir stalnih in lepih dohodkov in čeprav ledenica popolnoma zadovoljuje onega mesarja, ki največ kolje, usojamo si vendar novoizvoljenemu g. deželnemu poslancu polagati prav toplo na srce, da naj v deželnem zboru posveča vso svojo paznost tej ledenici. Ako ne zastavi zanj vseh svojih moči, se utegne prihodnjic pripetiti, da bo klavnična ledenica ugrabila narodno-napredni stranki mandat Kranj-Škofja Loka! Toda pustimo šalo. Stvar je kljub svoji upravi malomestni brez-pomembnosti vendarle za nas poučna, ker je tipična za postopanje naših nasprotnikov. Vsako še tako malenkostno zadevo pograbijo, jo z izmišljotinami nališpajo in z njo begajo priproste volilce. Da je kaj takega sploh mogoče, smo večalimani krivi tudi sami. Že opetovano smo povdarjali, da smo pred volitvami, zanašajoč se preveč na razsodnost gotovih krogov, obračali premalo pozornosti na različne, časih naravnost smešne farbarije in zlasti na «delovanje» tribuna Tomaža, ki svoje nemogoče tovarne ubija malim obrtnikom tako pridušno v glavo, da že kar sam veruje svojim lažem. «Mož dela» menda vse ljudi presoja po svojih backih pri «Pijemontezarju». Sicer bi pač ne bil dal po svojem dopisniku objaviti v «Slovencu», da svoje projekte plačuje iz svojega in je zato samemu sebi odgovoren, občinska uprava pa da plačuje ponesrečene mestne naprave iz občinskih naklad in da je za to odgovorna javnosti. Nočemo se danes dotikati vprašanja, v koliko g. Pavšlar za svoje prismojene vodne projekte prispeva samo iz svojega žepa in če ni glede zapravljanja odgovoren komu drugemu, ali mi sodimo tako, da je človek, ki tjavendan meče stotisočake v Savo, zadnji poklican izreči sodbo o gospodarstvu drugih, najmanj pa še o občinskem gospodarstvu, ki se mora imenovati naravnost uzorno, o čemur se lahko vsakdo prepriča iz poročila o večerajnji občinski seji. «Ponesrečene» mestne naprave so vse

dobičkonosne izvzemši gimnazijsko poslopje. Tega pa Pavšlarjev pisec pač ni imel v mislih, saj od tam je došla «samostojnemu» kandidatu vsa moralna podpora in 10 sigurnih klerikalnih glasov! Sklepamo s «Slovenčevim» člankarjem: «Ali se sedaj razumemo?»

Načelnikom kluba narodno-naprednih poslancev v deželnem zboru kranjskem je izvoljen dr. Tavčar, namestnikom Planfan.

«Slovenec» se zavzema za časnikarsko dostojnost — manjši duhovniški list kakor «Domoljub», «Naša moč» i. t. d., pa hujskajo, blatijo in obrekujejo vse, kar je narodnega in naprednega. Iz tega se tudi vidi, koliko je duhovniški stranki na Kranjskem do — dostojnosti.

Doset tožb je bilo vloženih proti duhovniškemu listu «Slovencu» radi žaljenja časti in raznih podtikanj. List sedaj «lojalno obžaluje» vsa ta katoliška in o globoki veri pričajoča sredstva duhovniške politike in plača zastopniške stroške, s čemur se tožitelji zadovoljujejo.

Občinski odbor na Javorniku je izvolil soglasno za župana Antona Potočnika, za svetovalec pa Josipa Hkavca, Melhijorja Svetina, Jerneja Erbeznika, Frana Verwegerja in nadučitelja Janka Baraga. Vsi izvoljeni so pristasi napredne stranke.

«Brat Martin». Videli smo torej «Brat Martina» tudi na našem odru in sicer celo kar štirikrat: 22. in 23. februarja ter 7. in 8. marca. Radovedni smo bili, ako se posreči našemu, takorekoč še mlademu dramatičnemu odseku spraviti to, posebno v sceničnem oziru, dokaj težavno igrano na oder. In reči moramo, da nas naše nade niso varale. Tudi razdelitev ulog je bila kar najsrečnejša in prav lahko rečemo, da je bil vsak igralec na svojem mestu v osebni, kakor tudi v igri. Predvsem in naravnost rečeno nas je očarala gospa Anica Pirnatova. Njena Cilika je bila skozinskoz umetniško dovršena. Z občudovanjem smo opazili, kako, rekli bi, igraje je reševala najtežje prizore. Tu ni bilo nič narejenega, vse je teklo gladko, naravno, skratka, videli smo na odru mlinarjevo Ciliko in ne gospe Anice Pirnatove. Prav posebno pa nam je še omeniti nje krasno petje v tretjem in četrtem dejanju. Dramatičnemu kakor tudi pevskemu odseku le čestitamo na tej pridobitvi. Prav dobra je bila tudi gđ. Mara Polakova kot jezika, huda Urška, ki se mora naposled pokoriti svojemu Lipčetu. Igrala je prav naravno in v prizoru z Lipčetom v tretjem dejanju, je bila gotovo izvrstna. Kot debutantko na odru smo imeli videti gđ. Hani Sajovičovo, a samo na odru; kajti igrala je tako dovršeno staro skopuhinjo Špelo, da ni govoriti o novinki, ampak o dovršeni igralki. Vse: maska, kostum in igra je bila harmonična celota. Prav dobra je bila tudi gđ. Katinka Kerčeva kot Lenka in gđ. Jelica Mayrjeva kot Nežika in pozneje kot kmetko dekle. Od gospodov nam je omeniti v prvi vrsti gospoda Zdravka Novaka kot redovnika brata Martina. Saj nam ni treba mnogo praviti o njem. Poznamo ga že dolgo kot eno prvih moči. Tudi v tej ulogi je bil izvrsten. Posebno je ugajalo njegovo mirno in premišljeno igranje. Vredno se mu je priklonil gosp. Janko Sajovic kot Lipče Črviček. — Le pokazati se mu je bilo treba in v parterju smo imeli smeh. Tudi on nas je razveselil s par prav dobrimi kupleti. Dober je bil tudi gosp. L. Mikuš kot mlinar Kremen. Obilo smeju je obudil gosp. Viktor Golob kot strgarski pomočnik Pepe. Prav dobri so bili tudi gg. Makso Fock kot župan, A. Depoli kot Zelenec, A. Kovačič kot Debeljak, J. Dular kot mesar Sveder, M. Petek kot gozdni pristav, F. Jazbec in R. Čelešnik kot mlinarska fanta. Prav posebno nam je še omeniti g. B. Šavnika, ki je prav mojstrsko spremljeval pevske točke na glasovirju. Zelo so ugajali tudi kostumi in nove scenerije, ki jih je izdelal po načrtih gosp. A. Novaka slikar Soklič. Zlasti režijo nam je pohvalno omeniti. Obisk je bil razen tretje predstave vedno jako povoljen.

Prav lep prijateljski sestanek smo imeli napredni Kranjci z našimi vrstni somišljeniki iz sosednje Škofje Loke. Okrog 100 oseb iz Kranja je šlo deloma peš, deloma z vlakom v Loko, da se osebno zahvalimo neustrašenim narodno-naprednim volilecem za njih izdatno pomoč pri zadnji deželnozbornski volitvi. Na škofjeloškem kolodvoru nas je pričakovalo mnogo Ločanov, ki so nam v svoji gostoljubnosti preskrbeli vozove, da smo se peljali v mesto. Ob polsedmih zvečer je priredil dramatični odbor tukajšnje narodne čitalnice predstavo «Zmešnjava na zmešnjavo» v prostorih škofjeloške čitalnice, ki so bili natlačeno polni. Igra se je predstavljala prav dobro in so vse igralki ter igralci zeli vzborno pritrjevanje. Po igri se je razvila prav animirana, neprisliljena zabava, pri kateri je otvoril podpredsednik čitalnice g. Ante Gaber prijateljski sestanek, na kar je pozdravil g. župan Niko Lenček drage goste iz Kranja in želel, da bi se prijateljsko razmerje med Ločani in Kranjci čimdalje bolj utrdilo in se vedno pokazalo v taki luči, kakor pri zadnji volitvi. Kar najpresrečnejše se je zahvaljeval deželni poslanec g. Ciril Pirc, da se je ravno Škofja Loka tako vzorno držala pri zadnjih volitvah, in objubil, kar bo v njegovi moči in če bo deloval deželni zbor, izkazati se neupogljivim Ločanom hvaležnega ob vsaki priliki. Govorili so nato še trgovec g. Leon Lavrič iz Loke, trgovec Janko

Sajovic in odvetnik dr. Jos. Kušar iz Kranja, kateri slednji je v navdušenih besedah slavil Sokola kot prvoboritelja narodne in napredne misli. Skoda je le, da nam je bil čas tako pičlo odmerjen in smo se morali, dasi neradi, tako zgodaj posloviti od dragih, z nami enako čutečih prijateljev. Na svidenje pri zopetnem sestanku!

Na adresu c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kranju. Meseca februarja je minulo že leto, odkar niso prišli volilci za krajni šolski svet v Trzinu do zaželenega izida. Prosili so, naj se volitev ponovi, okrajni šolski svet pa še do danes ni rešil dotične prošnje. Ker toraj vodi stari krajni šolski svet v Trzinu neopravičeno in nepostavno vse posle, čeprav mu je potekla funkcijska doba že pred enim letom, zato vprašamo: Ali sploh misli c. kr. okrajni šolski svet v Kranju po preteku cellega leta rešiti tozadevno vlogo občine sv. Katarine in občine Kovor in kdaj namerava razpisati obnove volitve v krajni šolski svet v Trzinu?

Županom v Kranjski gori je bil minulo nedeljo izvoljen namesto dosedanjega odstopivšega župana, g. dr. Tičar.

Jesenški Slovenci so poslali deželnozbornskim poslancem obeh Slovenskih strank spomenico, kjer je orisan slovenski položaj in klavirno postopanje deželne vlade pri občinskih zadevah na Jesenicah.

Razširili bodo to pomlad šolsko poslopje v Ihanu, okraj Kamnik. Novi del poslopja bo namenjen za nadučiteljevo stanovanje ter v očne svrhe. V Mayčicah pri Kranju prično prihodnjo pomlad z zgradbo novega šolskega poslopja za dvo-, oziroma triazrednico. Materijal bodo letos dovažali. Šolskih otrov je zdaj 136.

Župnija Naklo šteje 1150 ljudi. Preteklo leto je bilo rojenih 20, umrlo pa je 26 oseb.

Železnica Kranj—Trzin se odpre meseca julija. Društvo za povzdigo prometa tujcev na Bledu je prejelo darilo od Henrika Steidla, hotelirja na Bledu, v znesku 20 K vsled neke sodnijske poravnave. Hvala se mu izreka tem potom.

Umrli je v Kamniku umirovljeni general Holček, poprejšnji poveljnik pri tamošnji smodnišnici. Veterani so ga spremili na zadnji poti; ko so se po pogrebu zbrali, je zadela njih poveljnika Josipa Kecla srčna kap in je na mestu obležal mrtev.

Občina Oselica je dobila državne podpore za po toči poškodovane v Novi in Stari Oselici 3600 K, katere ne morejo razdeliti ze celi mesec. V resnici potrebne in zadolžene so izpustili in zavlačujejo razdelitev, zborujejo in pisarijo in hodijo ugovarjati! C. kr. okrajno glavarstvo se prosi, naj naredi že enkrat konec ter naj prouči, kako se časih pride do podpore.

Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda za Bled in okolico bo v sredo 25. marca 1908 ob 5. uri popoldne pri J. Peterlinu v hotelu Triglav po navadnem sporedu. Ob 7. uri zvečer bo ravnotam v korist podružnice koncert ljubljanskega seksteta na lok. Vstopnina h koncertu 1 krono. K obilni udeležbi občnega zbora kakor tudi koncerta vabi uljudno odbor.

Gorenjski čebelarji se sestanejo v sredo, dne 25. t. m. v Podnartu pri županu, na Tabru in v Podbrezju pri Pavlinu. Tukajšnja čebelarstva podružnica se odpelje tja z vlakom ob 1/2 1. uri popoldne in vabi vse bližnje čebelarje in prijatelje čebelarstva.

Koncert ruskega narodnega pevskega zbora pod vodstvom Dimitrija Slavjanskega Agrenjeva se vrši ponedeljek, dne 23. marca 1908. ob pol 8. zvečer v veliki dvorani hotela «Union». Več razvidno iz vabil in lepakov.

Občni zbor pevskega društva «Lira» v Kamniku se vrši v nedeljo 22. t. m. ob 2. popoldne v društvenih prostorih «Narodne čitalnice» v Kamniku, h kateremu se vsi p. n. izvršujoči in podporni člani najuljudneje vabijo.

Novo veteransko društvo snujejo na Jesenicah.

* * *

Dečlčina beračice. V Michli na Českem je umrla to dni beračica Genovefa Zvonkova. Pod njeno posteljo so našli človeško lobanjo, ovito s kito las. Lobanjo so pokopali na pokopališču, v ljudstvu so pa nastale o tem cele pripovedke in bajke. Ljudje so govorili o nečuvnih zločinah, ki so baje v zvezi s to lobanjo. Policija je preiskovala stvar in napravila je konec vsej tej romantiki. Pokopnica se je pečala z metanjem kart, prorokovanjem in copranjam in da bi imela v svojih ključih več zaupanja, se je posluževala tudi omenjene lobanje.

Planinske vesti.

Občni zbor kranjskogorske podružnice dne 12. januarja t. l. se je vršil na Hrusici v prostorih g. Vrgleza. Občni zbor je sklical osrednji odbor. Predsedstvo je prevzel potem, ko ga je dosedanji predsednik g. Karel Višnar odklonil, vsled poziva odposlanca osrednjega odbora g. dr. Tičar. Ker so bili odborniki svoje funkcije odložili, je prevzel poročila odposlanec osrednjega odbora, blagajnik g. Anton Sušteršič, ter je podal najprej tajniško poročilo na podlagi zapisnika zadnjega občnega zbora in sejne knjige. Navedel je, da je pri zadnjem občnem zboru izvoljeni odbor imel samo dve seji, pri katerih se je sklepalo glede delovanja in osobito glede pobiranja članarine ter stanja blagajne; pri drugi seji se je odbor vled

medsebojnega nesporazumljenja razšel. Vsled tega odstopa je sklical osrednji odbor letošnji občni zbor. Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal tudi g. Šustersič, je razvidno, da je imela podružnica ob koncu 1907. l. dohodkov 1042.54 K, izdatkov pa 1010.30 K, torej prebitka 32.24 K. Podružnica je štela 77 članov.

Med tem vstopivšega častnega člana g. župnika Jakoba Aljaža je predsednik pozdravil s prišrčnimi besedami ob burnem odobravanju.

Po poročilih g. Šustersiča se je razvila živahna debata, ker je gospod dr. Tičar trdil, da je osrednji odbor samolastno prevzel oskrbo Kadičnikove koče na Golici. G. Šustersič je pojasnil, da je mecen našega društva, gospod Franc Kadičnik, položil za Kadičnikovo kočo blagodušni dar 7000 K, s katerim so se dolгови koče imeli poplačati, z izrecnim pogojem, da mora nje oskrbo prevzeti osrednji odbor, ker do tedaj javnost nikakor ni bila zadovoljna z podružničnim oskrbovanjem koče. Vsled tega je osrednji odbor v začetku l. 1907. v sporazumu s tedanjim podružničnim odborom prevzel oskrbo koče in zato, da se tudi ugled podružnice pri tem varuje, poveril upravo koče posebnemu odseku, obstoječemu iz treh članov osrednjega in iz dveh članov podružničnega odbora; tedaj je osrednji odbor obenem določil, da se porabijo, dohodki koče v prvi vrsti za potrebna popravila pri njej, katerih bo mnogo izvršiti, kakor preostanki pa se porabijo za planinske naprave v prvi vrsti ob Golici in v njeni bližini, potem pa izključno za kranjskogorski sodni okraj. Debate so se udeležili še gospodje dr. Tičar, Šmuc, Salberger, Pavlin, nastopil pa je tudi g. župnik Aljaž, ki se je odločno zavzemal za osrednji odbor in njegovo premišljeno delovanje. Ko je končno predlagal g. župnik Aljaž, da se izreče osrednjemu odboru priznanje in zaupanje, se je to soglasno sprejelo. Konec prih.

Zahvala.

Dramatični odsek Narodne čitalnice v Kranju je imel v nedeljo, dne 16. marca t. l. v prostorih podpisane društva predstavo »Zmešnjava na zmesnjavo« ter namenil ves čisti dohodek ljudski knjižnici naše Narodne čitalnice.

Zahvaljujemo se torej s tem slavnemu dramatičnemu odseku, kakor tudi slavnemu pevskemu odseku bratske nam Narodne čitalnice v Kranju za to povsem dobro uspešo prireditve, ravnotako izrekamo tem potom najiskrejšo zahvalo vsem drugim gostom iz Kranja za njihovo udeležbo in podporo, posebno pa vsem gospodom igralcem in gospicam igralkam za njihov trud in delovanje, da je prireditev izpadla prav sijajno.

Odbor Narodne čitalnice v Škofji Loki
dne 19. marca 1908.

**Več konj, vozov, kočij, ojnice
in landauer**

se poceni proda.

Več se izve v glavni trafiki v
Radovljici. 245

Vajenca

za čevljarstvo obrt sprejme takoj 240 4-3

Ivan Bernik, Škofja Loka 93.

Parna mlekarna v Medvodah

ižče 244

pridnega, zanesljivega

hlapca

tudi oženjenega, proti dobremu plačilu.

Službo lahko nastopi takoj.

Brata HLAVKA

izdelovatelja kirurg. instrumentov
ateljé za ortop. aparate in bandaže
Ljubljana, Prešernove ul. 5

priporočata

svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško potrebo, bižerjev, irigatorjev, aparatov za mrzle in inhalacije s paro, sterilizirane obveze in bandaže, kakor tudi nogavice za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za samoklistiranje, najboljša kvaliteta gumi-jevih stvari in gumijevih posteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po od-243 52-2 redbah p. n. gg. zdravnikov.

Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno.

Galvanični ponikovanji zavod z obratom na motor. Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Večkrat premirano!

Glinaste peči

1 52-1

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporočata

Avgust Drelse

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Loterijska srečka dne 14. marca 1908

Trst 81 26 3 79 12

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko kličavničarstvo.

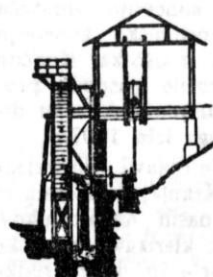
Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Špecijaliteta:

152-18

valjični zastori (Rollbalken).

G. Tönnies

122-39

tovarna za stroje, železo in kovinolitvarna v Ljubljani
priporočata kot posebnost
žage in vse stroje za obdelovanje lesa.
Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom.
Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Podkrajšek

frizer za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na-
147 52-32 sproti hotela „Union“

Systém Balke

GOLDENE MEDAILLE
BERLIN 1901.

priporočata
za gojitev las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočen gorko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne proizvaja škričanja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Zato vsakovrstnih vpletk striženih in zmešanih las. Oddelek za dame s separatnim vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje po najvišjih cenah.

Mestna hranilnica v Kranji

**Splošni rezervni zaklad
185.000 kron**

**Posebni rezervni zaklad
3.300 kron.** 26-4

Koncem leta 1907: Stanje hranilnih vlog 4.497.000 kron, posejil na zemljišča 2.725.000 kron ter posejil občinam 183.000 kron.

Ta najstarejši denarni zavod v Kranju uraduje na rotovžu vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne, ob smernih in tržnih dneh pa tudi od 2. do 4. ure popoldne.

obrestuje hranilne vloge po

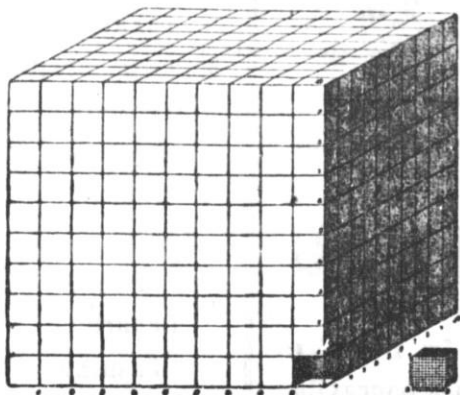
4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim promoženjem in z vso svojo davčno močjo. — Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Nova kubična knjiga!

Za vsakovrstni okrogli les, rezan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljše kubična knjiga.

Kazalo:

1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih; 2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih; 3. Okrogli les, premer in obseg v centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih; 4. Rezan in obtesan les za deske in trame vse dolgoti, debelosti in širokosti; 5. Preračunjenje col v centimetre; 6. Preračunjenje centimetrov v col; 7. Preračunjenje čevljev v metre; 8. Preračunjenje metrov v čevlje; 9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre; 10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje; 11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje; 12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa; 13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebino okroglih debel; 14. Kubična telesna mera. 233 52-5

Knjiga stane v močno celo platno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več. K tej kubični knjigi se prileže tudi lahko zraven hitri računar, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vezani staneta 6 K 20 vin.

Knjižica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.

Mavricij Smolej
urar

na Jesenicah štev. 19

prilaga svojo veliko zalogo

pravih švicarskih
žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, pretane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnji vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1-40 K. Žepne ure od K 1-20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebnosti

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajte takim, ki triraje niti izučeni niso. 17-59

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsa vrstnih puš. za lovce in strelce po najnovejših si temih pod popo nim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vspre- jema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-22

Ilustrovani ceniki zastoj.

Za pomladno in poletno sezono

kompletno sortirana zaloga ravno kar došlih 25.000 komadov damske, gosposke, dekliške in otroške konfekcije in sicer:

nad 5000 komadov najmodernejših suknjenih oblek od gl. 4-10, 7-50, 10- in višje
 > 1500 svršnikov in raglanov v najmodernejših barvah > > 6-10, 9-12, 12- > >
 > 2500 otroških in deških oblek > > 1-90, 3-10 > >
 > 1000 dolgih pelerin iz velblodove dlake in gumija > > 3-5, 5- > >
 > 5000 damskih jopičev, palet-ov, svršnikov, kostumov > > 3-5, 5-10, 10- > >
 > 10000 kril, bluz, pasov kakor tudi klobukov za gospode, športnih čepic in perila.

Vedno v zalogi pariški in berolinski modeli za damsko konfekcijo kakor tudi pristno angleške športne obleke in svršniki.

Naročila po meri se izgotovijo najhitreje in najhitreje na Dunaju.

Dopušljatve na izber se pošiljajo povsod tudi brez povzetja.

Čudovito nizke cene!

242 13-8

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ
LJUBLJANA, Glavni trg št. 5

Slaven

223 16-9

ker duha prtenino, vsled bleščeče beline, ki jo dobi prtenina, ker ne dobi prtenina po pranju prav nikakega duha, ker je zelo poceni in se pri pranju prihrani mnogo časa

MINLOS^{ov} PRALNI PRAŠEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILJONI

Absolutno neobhodno potreben je za vsako dobro urejeno gospodarstvo. — Pazi naj se na zgorajšjo varstveno znamko in varuje naj se pred ponarejanjem, ker je isto brez vsake vrednosti. — Dobiva se v trgovinah z drogerijami, kolonijalnimi blagom in milom!

Engros pri **L. MINLOS, DUNAJ, I. Mülkerbastel 3.**

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar, ul. 7

24-57
Dobi se
v
letarni
šatnik

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 130-36

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Velika izbira

Klobukov za gospode!

Velika izbira

glace in različnih drugih rokavic za dame in gospode!

Najnovejša kravate, ovratniki, manšete, sylentni prsniki in najnovejša srajce, galoše in drugo.

Moderci najnovejša oblike.

Krasni damski pasovi.

58 52-51

Toaletni predmeti, fina mila, parfumi, dišave za perilo, kalodort, odol i. t. d.

Verižice za ure, Double, za dame in gospode, vratni kolirji, broški a la „Tudor“, gumbi za manšete, denarnice, listnice, taške za dame i. t. d. i. t. d.

Dobiva se po znatno nizkih cenah pri

Antonu Adamiču v Kranju

galanterijska in modna trgovina.

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

Ljubljana
Prešernove ulice 9.

Gričar & Mejač

Ljubljana
Prešernove ulice 9.

uljudno naznanjata, da je zaloga za spomladansko sezono tako v oblekah za gospode in dečke kakor v konfekciji za dame popolna in se priporočata za prav obilen poset, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo.

242
6-2

Bluze vrhna in spodnja Krila Predpasnike Moderce Serpe Pasove Ovratnike Mašence Jabots Srajce Perilo Otročje oblekce Krstne oprave	Potreščine za šivilje Švila Baržun Tresse Čipke Vložke Apikaci- jone Gumbe Vezene Nova modna trgovina :: Salon za damske klobuke filijalka iz Ljubljane 195 52-18 A. VIVOD-MOZETIČ V KRANJU na glavnem trgu v hiši g. Pavšlarja Priporoča za pomlad in poletje elegantne klobuke za dame in otroke pariške in dunajske modele. Žalne klobuke. * Klobuke sprejemam v popravilo. Zunanja naročila točno. ženska ročna dela Predtiska- rija Vseh vrst pavola švila Cvetlice Ročne torbice Moderne kapce Pačolane	Glace in svilnate rokavice Moderne srajce Ovratnike Kravate Nogavice Žepne robce Gumbe Denarnice Prsnike Naramnice Glavnike Garniture Milo Parfum
---	---	---

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

20 126-37 Zalagatelj društva

c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga po-
hištva vsake vrste
v vseh cenah. Ogle-
dala, slike v vseh
velikostih.

Popolna oprava za
vile. Specijaliteta:
Gostilniški stoli.

Modrool iz žlana-
tega omrežja, afri-
čanske trave ali
žimo, prve vrste
vedno v zalogi.

Za spalno sobo od
180 gld. naprej.
Divan z okraski.

Oprave za jedilne
sobe, salone, pred-
sobe, cele garniture.

Specijaliteta v ne-
vestinhalah. Ve-
liki prostori, pri-
tično in v l. nad-
stropju.

Pohištvo iz železa,
stroške postelje in
vazilski po vsaki
cenj.

Čudovito poceni za
hotele, vile in za
letovišča 52 gld.

Za sobe; postelja,
nočna omarica, o-
mivalna miza, obe-
žalnik, miza, sten-
sko ogledalo.

Zoboteknični atelje Otton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali
brez nabne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje
VRAYNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-
NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU
kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršujejo
tu SPECIJALIST.

Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 ¹/₂ 0/0

Rezervna zaklada
iznaša:

K 72.035

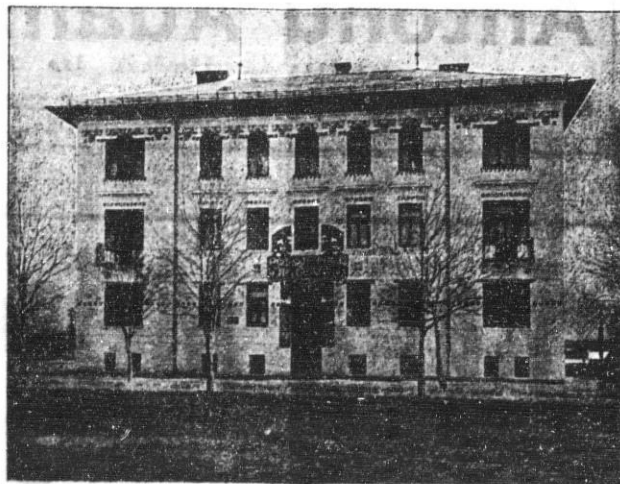
Denarni promet
v letu 1906.:

K 3.500.000

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knji-
žice se sprejemajo kot
gotovi denar, ne da bi se
pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe
brez amortizacije po
5 ¹/₂ % ali z 1 % amor-
tizacijo, na menice pa
po 6 %. — Eskompti-
rajo se tudi trgovske
menice.

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amor-
tizacijskega dolga.

Urduje se v centrali
in v podružnici

vsak dan
od 8. do 12. ure dop.

in
od 2. do 6. ure pop.
izvzemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični ra-
čun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jeseni-
cah št. 75.299.